

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta

Ústav anglického jazyka a didaktiky
Filologie – Didaktika konkrétního jazyka

Teze disertační práce

Ing. Eva Píšová

**POZITIVNÍ ASPEKTY STÁTNÍ MATURITNÍ
ZKOUŠKY Z HLEDISKA DIDAKTIKY AJ**

Vliv testování psaní na výuku AJ na českých středních školách

*THE POSITIVE IMPACT OF THE STATE SCHOOL LEAVING
EXAM ON ELT METHODOLOGY*

*The Influence of Testing Writing on Teaching English at Czech Secondary
Schools*

Vedoucí práce: doc. PhDr. Lucie Betáková, MA, Ph.D.

2018

OBSAH

1. Úvod	2
2. Metodologie	3
2.1 Struktura práce.....	3
2.2 Výzkum a zpracování dat.....	4
3. Výsledky.....	5
3.1 Analýzy dat získaných z výsledků SMZ	5
3.2 Výsledky pedagogického experimentu.....	5
3.3 Výsledky dotazníkového šetření.....	6
3.4 Diskuze, problémy výzkumu, doporučení pro další výzkum	6
3.5 Doporučení pro pedagogickou praxi	8
4. Závěr	10
VÝBĚROVÁ BIBLIOGRAFIE.....	12
PUBLIKAČNÍ A ODBORNÁ ČINNOST AUTORKY	16

1. Úvod

V posledních desetiletích došlo v České republice ke kvalitativní změně v přístupu k výuce cizím jazykům a k požadavkům na její výstupy. Na rozdíl od dříve preferovaného dokonalého teoretického zvládnutí cizího jazyka, zejména jeho gramatických struktur a zákonitostí, je v současné době akcentována především komunikační kompetence, to je způsobilost dorozumět se v cizím jazyce adekvátně sociální situaci. Tento posun reflektují i kurikulární dokumenty závazné pro výuku cizích jazyků v českých středních školách, metody používané ve výuce cizích jazyků, způsoby hodnocení i forma státní maturity jako státem garantované zkoušky.

Podle Rámcového vzdělávacího programu (RVP) je cílem jazykového vzdělávání na všech stupních dosáhnout kompetencí na požadované úrovni ve všech čtyřech řečových dovednostech, jak receptivních (čtení a poslech), tak produktivních (psaní a mluvení). Přestože by se tedy výuka měla zaměřit na rozvoj všech dovedností rovnoměrně, psaní je při výuce stále věnována nejmenší pozornost. Časová náročnost nácvičku psaní i následných oprav a podávání zpětné vazby studentům vede k omezování výuky psaní na minimum nezbytné pro přípravu ke státní maturitní zkoušce (SMZ), a pokud by psaní nebylo v rámci SMZ ověřováno, pravděpodobně by na mnohých středních školách nebylo vyučováno vůbec. Právě pozitivní vliv státem předepsané maturitní zkoušky na výuku jazyků na středních školách (washback efekt) je jedním z jejích důležitých přínosů a jedním z důvodů pro její zpracování v rámci disertační práce.

Přímý vliv jednotné závěrečné zkoušky - státní maturity - na výuku cizích jazyků na českých středních školách zatím v české didaktické literatuře soustavně popsán nebyl, způsoby osvojování komunikační kompetence jsou však v současné době předmětem zkoumání nejen zahraničních, ale i tuzemských odborníků. Přestože je vědecká a praktická závažnost vlivu zkoušek na výuku jazyka vysoká, je dosud u nás nedostatečně prozkoumána. Výzkumy se zaměřují především na realizaci výuky angličtiny na základních školách, (např. Šebestová, 2011, Betáková, 2010), soustavný výzkum středoškolské výuky angličtiny zatím chybí.¹

¹ Problematikou výuky a hodnocení psaní v němčině na středních školách v České republice se zabývá disertační práce M. Kolářové (Kolářová, 2016).

Předkládaná práce se zaměřuje na produktivní dovednost psaní, zkoumá způsob jejího hodnocení v kontextu státní maturitní zkoušky, hledá vztahy mezi jednotlivými kritérii hodnocení i oblastí, které se nejvíce podílejí na neúspěšnosti studentů. Současná jazyková výuka klade důraz především na komunikační funkci jazyka, soustředíme se proto především na kritéria týkající se splnění komunikačního cíle a výstavby textu. Budeme se však zabývat i celkovou úrovní řečových dovedností maturujících středoškoláků, která je pro splnění nároků kladených na písemnou maturitní práci klíčová.

Výzkum v rámci disertační práce má tedy v komplexní šíři postihnout vliv státní maturitní zkoušky na psaní v anglickém jazyce, jeho výuku a hodnocení na českých středních školách i propojení jednotlivých kritérií hodnocení psaní s dalšími řečovými dovednostmi. SMZ kromě jasně a přesně definovaných požadavků na výstupní úroveň řečových dovedností absolventů středních škol poskytuje každoročně i rozsáhlé soubory výsledků, kterých žáci v maturitních testech dosahují, se kterými se však ve větší míře v pedagogickém výzkumu dále nepracuje. Práce má proto ukázat možnosti využití těchto cenných materiálů pro zkvalitnění a racionalizaci jazykové výuky, naznačit směry pro další pedagogický výzkum v této oblasti, a položit tak základ k širšímu využití výsledků státní maturitní zkoušky pro zlepšení jazykové výuky na středních školách.

2. Metodologie

2.1 Struktura práce

Disertační práce obsahuje část teoretickou a část výzkumnou. Teoretická část se zabývá psaním jako jednou z důležitých komunikačních dovedností a jeho vztahem k reciproční dovednosti čtení, hodnocením psaní především v kontextu SMZ i metodami jeho výuky. Pozornost je věnována státní maturitní zkoušce jako faktoru významně ovlivňujícímu obsah výuky na středních školách, také v této oblasti se zaměříme na dovednost psaní.

Témat uvedených v teoretické části využívá empirický výzkum prezentovaný ve druhé části práce. Empirická část vychází z obecných poznatků týkajících se psaní, jeho výuky a hodnocení, které dále konkretizuje a uvádí do vztahu se SMZ tak, aby byly přímo využitelné pro vlastní výzkum. Využití velkých souborů dat poskytnutých Centrem pro zjišťování

výsledků vzdělávání (CZVV) umožňuje odhalení vztahů mezi jednotlivými kritérii, zjištění oblastí, které jsou problematické jak ve vztahu k úspěšnosti žáků, tak i v souvislosti s výukou.

2.2 Výzkum a zpracování dat

Výzkum je orientován zejména na hodnocení a výuku dovednosti psaní v anglickém jazyce v souvislosti se státní maturitní zkouškou (SMZ) a je realizován především s využitím kvantitativních metod. Vlastní výzkum je rozdělen do tří základních částí – analýzy dat získaných ze státních maturitních zkoušek, pedagogického experimentu a dotazníkového šetření.

V první části výzkumu byly využity velké soubory dat získaných z konání ostrých maturitních zkoušek v řádném (jarním) termínu v letech 2014 - 2017, jejichž analýzou byly ověřovány vzájemné vztahy mezi výsledky dosaženými ve vybraných částech didaktického testu (DT) a hodnocením v rámci jednotlivých kritérií písemné práce (PP). Současně byla posuzována i míra úspěšnosti žáků v dílčích dovednostech psaní pro vytipování aspektů, které žákům při psaní působí největší obtíže.

Hlavním smyslem pedagogického experimentu prováděného ve druhé části výzkumu bylo v experimentálních podmínkách ověřit, ve kterých dílčích dovednostech testovaných v jednotlivých kritériích hodnocení písemné práce je možno ovlivnit výsledky žáků cíleně zaměřenou přípravou. Experiment byl prováděn v malém měřítku se snahou minimalizovat vliv případných intervenujících proměnných.

Ve třetí části byly na základě dotazníkového šetření a následného statistického zpracování získaných údajů zjišťovány postoje učitelů angličtiny na středních školách k výuce psaní v anglickém jazyce, především v souvislosti se SMZ. Toto šetření bylo doplněno vlastním empirickým sledováním pedagogické skutečnosti.

Jde o výzkum aplikovaný, jehož výsledky by měly podpořit zavedení nových metod do výuky anglického jazyka na českých středních školách. Výhodou autorky práce při provádění výzkumu je její přímé působení ve výuce maturantů, v metodické přípravě učitelů i v hodnocení maturitních písemných prací ve funkci vedoucí hodnocení předmětu (VHP), a tím i bezprostřední znalost zkoumané problematiky i prostředí.

3. Výsledky

3.1 Analýzy dat získaných z výsledků SMZ

Byla zjištěna souvislost mezi úspěšností maturantů v didaktickém testu a v písemné práci, přestože jsou v rámci obou testů ověřovány různé dovednosti. V souladu s očekáváním je nízká korelace mezi výsledky DT a bodovými zisky v kritériu IA, které testuje správné zpracování požadovaného typu textu a použití formálních náležitostí, a které tedy bezprostředně nesouvisí s dosaženou úrovní řečových dovedností. Podle předpokladu byla prokázána vysoká korelace mezi výsledky 9. části DT a hodnocením kritéria IVB v PP, obě části hodnotí dosaženou úroveň řečových dovedností prostřednictvím testování vhodného použití jazykových prostředků. Překvapivě nejvyšší korelaci vykazuje PP se 3. částí poslechového subtestu DT, jedinou částí využívající otevřené úlohy.

Nebyla však potvrzena významná souvislost mezi dovedností porozumět komunikačnímu záměru a tento záměr sdělit, tedy mezi čtením s porozuměním a psaním, korelace mezi hodnocením dílčích dovedností ověřovaných v příslušných kritériích PP a v odpovídajících částech DT je nižší než korelace mezi částmi ověřujícími celkovou dosaženou úroveň řečových dovedností.

Analýzou prací neúspěšných maturantů bylo zjištěno, že největším problémem pro tyto žáky je vhodné použití prostředků textové návaznosti (PTN) hodnocené kritériem IIB a vhodné a správné použití mluvnických prostředků hodnocených v kritériích IVA a IVB. Potvrdilo se tak, že primárním zdrojem neúspěšnosti maturantů v písemné práci z anglického jazyka je nízká úroveň jejich řečových dovedností.

3.2 Výsledky pedagogického experimentu

V rámci pedagogického experimentu nedošlo u zkoumaného vzorku 22 žáků v důsledku cíleně zaměřené přípravy žáků k celkovému zlepšení dosažených výsledků. Jediné kritérium, ve kterém se úspěšnost statisticky významně zvýšila, je kritérium IA hodnotící splnění charakteristiky textu. V tomto kritériu není posuzována výlučně úroveň řečových dovedností studenta, ale také kompetence dodržet požadované formální náležitosti. Tuto kompetenci lze do jisté míry cílenou instruktáží zvýšit. Vliv instruktáže na výsledky dosažené v ostatních kritériích hodnocení však prokázán nebyl.

3.3 Výsledky dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření byla zjištěna alarmující skutečnost, že podle názoru dotazovaných učitelů téměř polovina žáků vstupujících na střední školy nedosahuje úrovně řečových dovedností A2, která má být garantovanou úrovní dosaženou v rámci základního vzdělání. Vzhledem k tomu, že je SMZ jednotná pro všechny typy škol, nebyly prokázány významné rozdíly v přístupu k výuce psaní u učitelů gymnázií a učitelů SOŠ.

Dotazníkové šetření ukázalo, že zavedení SMZ mělo pozitivní vliv na výuku psaní na českých středních školách, většina dotazovaných učitelů totiž připouští podstatný vliv SMZ na výuku psaní, někteří dokonce učí psaní výhradně kvůli jeho testování při maturitě. Získané výsledky odpovídají našemu vlastnímu empirickému sledování pedagogické skutečnosti. Výuce psaní se skutečně věnuje po zavedení SMZ větší pozornost, přestože především časová náročnost oprav je pro učitele na středních školách limitující.

3.4 Diskuze, problémy výzkumu, doporučení pro další výzkum

Údaje získané v rámci SMZ, na rozdíl od některých průzkumů v menším měřítku, reflektují skutečnou dosaženou úroveň žáků, a to především díky velkým množstvím dat získaných z relativně homogenního souboru žáků s přesně definovanou věkovou strukturou, s obdobnou životní i výukovou zkušeností a stejnou motivací úspěšně vykonat zkoušku. Ke srovnatelnosti získaných dat přispívá i skutečnost, že všechny testy jsou psány ve stejnou dobu, ve shodných podmínkách a s identickým způsobem zadávání.² Všechny uvedené skutečnosti redukují vliv intervenujících proměnných, výsledky testu tedy nejsou nahodilé a na rozdíl od mnohých simulovaných testů odpovídají skutečným dovednostem žáků. Výsledky maturitních testů a písemných prací pro výzkum jsou validní, testy jsou odborně konstruovány a požadovaná úroveň i obsah ověřovaných dovedností jsou posuzovány expertními týmy, pilotážemi i validační komisí.

Vliv intervenujících proměnných však nelze vyloučit ani přes všechny výše uvedené skutečnosti, závěry porovnání výsledků mezi jednotlivými sledovanými roky jsou ovlivněny především odlišnostmi při konání SMZ v různých letech.

² Didaktický test i písemná práce jsou zadávány proškolenými zadavateli, kteří postupují podle pevně stanovených jednotných pravidel.

Jedním z faktorů, které působí prokazatelnou změnu ve sledovaných výsledcích, je odlišnost zadání v jednotlivých termínech konání maturitní zkoušky. Jde o různé typy textů, které jsou v rámci PP pro SMZ zadávány a které musí postupně pokrýt všechny typy textů definované v RVP i v Katalogu požadavků. Každý typ textu nejen vyžaduje dodržení formálních náležitostí pro daný text vhodných, ale klade také odlišné nároky na jazykové prostředky potřebné pro vhodné splnění komunikačního záměru. Příkladem je zadání z řádného termínu roku 2015, kdy měli žáci napsat charakteristiku, typ textu, který je možno vytvořit s nižším použitým rozsahem mluvnických prostředků a který nevyžaduje použití minulého času ani dějových sloves. Žáci byli proto v takto zadané práci úspěšnější i při nižší úrovni řečových dovedností, tento trend se projevil i ve snížených korelačních koeficientech ukazujících vztah s DT³. Tam, kde by výsledky výzkumu mohly být touto odlišností ovlivněny, proto zadání z roku 2015 do analýz nebylo zahrnuto.

Výsledné hodnocení v meziročním srovnání je ovlivněno i aktualizací kritérií hodnocení písemné práce, ke které se přistupuje na základě empiricky zjištěných nedostatků. Ve sledovaném období to byla především změna hodnocení v oddílu IIB hodnotícím dovednost žáků vhodně a správně pracovat s prostředky textové návaznosti. Tyto změny zpřesňují hodnocení a zvyšují vypovídací hodnotu získaných výsledků.

Dalším faktorem působícím na dosažené výsledky je i samotný termín, ve kterém se zkouška koná. V jarním, řádném termínu koná maturitní zkoušku celá populace maturantů, kdežto v podzimním, opravném termínu jsou to především ti, kteří v řádném termínu neuspěli, případně nebyli připuštěni k maturitě. Neúspěšnost žáků v podzimním termínu je proto vyšší, než je tomu v termínu řádném. Pro vyloučení tohoto vlivu jsme v rámci výzkumu pracovali pouze s výsledky jarního termínu.

Přestože data z opravných termínů v rámci předkládané práce nebyla zpracována, bylo by prospěšné v rámci dalších výzkumů porovnat ve velkém měřítku výsledky dosažené v jednotlivých kritériích v opravném i v řádném termínu a zjistit vztah mezi nimi. Kritéria hodnocení byla formulována pro hodnocení písemných prací na úrovni B1, jejich platnost pro práce psané v opravných termínech může být limitována.

Jedním ze záměrů výzkumu bylo ověřit souvislost mezi receptivní dovedností čtení a produktivní dovedností psaní, a pokusit se tak snížit časovou náročnost nácviku psaní

³ Pokud je v 1. části PP zadán typ textu, který je pro žáky z hlediska zpracování jednodušší, zpravidla je ve 2. části PP zadání obtížnější.

využitím nácviku technik pro čtení. Tato souvislost se však při analýzách neprokázala, podle výsledků výzkumu tak výuku psaní prostřednictvím technik pro čtení jako přípravu k SMZ nelze realizovat.

Dotazník mezi pedagogy odráží současnou pedagogickou skutečnost a dokumentuje aktuální postavení psaní ve výuce. Dotazníkové šetření přineslo mnoho pozitivních zjištění, navíc ukázalo zájem a ochotu učitelů zúčastnit se výzkumu. Výsledky dotazníkového šetření však odhalily alarmující zjištění o nedostatečné výstupní úrovni řečových dovedností žáků vycházejících ze základní školy, na kterou poukazuje většina respondentů. Toto stanovisko potvrzuje i nízká úroveň řečových dovedností některých maturantů, kteří kvůli jazykovým nedostatkům nedokážou v písemné práci jasně a srozumitelně sdělit komunikační záměr a jejichž texty jsou na hranici srozumitelnosti. Tato problematika by měla být předmětem dalšího výzkumu, protože vstupní úroveň nastupujících středoškoláků podmiňuje možnost dosažení požadované výstupní úrovně. Nové výzkumné šetření by však nemělo vycházet pouze z hrubého odhadu učitelů, ale mělo by také specifikovat aspekty jazykové kompetence, které učitelé posuzují.

V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že kromě časové náročnosti při opravách učitelé většinou nepociťují žádné problémy při výuce psaní. Psaní vyučují především v souvislosti s jeho testováním v rámci SMZ. Vzhledem k vysokému početnímu zastoupení žáků konajících SMZ z anglického jazyka tak došlo k zásadnímu ovlivnění výuky angličtiny na všech typech škol. Této situaci se přizpůsobili i vydavatelé učebnic, kteří česká vydání svých učebnicových řad doplňují o přílohy věnované nácviku maturitních úloh, často připravené ve spolupráci s českými učiteli. Situace ve výuce anglického jazyka se tak zásadně liší od jazyka německého⁴, kde malé procento maturujících žáků brzdí vliv SMZ na změny ve výuce.

3.5 Doporučení pro pedagogickou praxi

Zavedení SMZ z anglického jazyka jako komplexní zkoušky zahrnující také testování psaní přineslo zásadní zlom ve výuce této produktivní dovednosti. Nácvikem psaní se začali zabývat i ti učitelé, kteří by ho bez nutnosti připravit žáky k maturitě vyučovali jen v omezené míře, nebo dokonce nevyučovali vůbec. Systém hodnotících kritérií, která posuzují nejen správnost slovní zásoby a mluvnických prostředků, ale rovnocenně také splnění

⁴ Situaci ve výuce psaní v německém jazyce se v souvislosti se SMZ ve své disertační práci zabývala Kolářová, 2016.

komunikačního cíle a organizaci textu, vedou k uplatnění komunikačního přístupu k výuce jazyka.

RVP pro všechny typy středních škol kladou na výuku psaní stejný důraz jako na výuku ostatních řečových dovedností, také v současných učebnicových řadách angličtiny je psaní zastoupeno již od nejnižších úrovní rovnoměrně s ostatními řečovými dovednostmi. Učitelé tak mají v souladu s výsledky dotazníkového šetření pro nácvik psaní vhodnou metodiku, dostatek informací, materiálů i úloh v učebnicích.

Rovněž analytická kritéria formulovaná pro hodnocení PP v rámci SMZ mají pro výuku psaní pozitivní přínos. Učitelé i žáci přesně vědí, na co se mají při nácviku zaměřit, dokážou určit slabé stránky svého písemného projevu a soustředit se na jejich zlepšení.

Limitujícím faktorem je jednoznačně časová náročnost oprav napsaných textů. Problémem je však i další skutečnost zjištěná v dotazníkovém šetření; vysoké procento učitelů totiž neučí žáky editovat svůj napsaný text, nevyužívají psaní textu nanečisto a nácviku úprav vlastního textu. K psaní tak stále přistupují spíše jako k produktu než jako k procesu. Práce proto uvádí doporučení a návrh metod, které mohou pomoci zmíněné nedostatky odstranit.

V rámci oprav maturitních písemných prací v jednotlivých letech se ukázalo, že kromě formálního, obsahového a jazykového zvládnutí práce se pro některé žáky stává problémem i zvládnutí čitelného psaní rukou, které žáci na středních školách při běžné výuce používají ve stále menší míře. Využívání prezentací ve výuce a jejich dostupnost ve výukovém prostředí Moodle či jinde omezuje psaní poznámek rukou, stejně jako zpracování esejí, zápisů z laboratorních prací či projektů na počítači. Také zavádění tabletů do výuky na základních školách nácviku rukopisu neprospívá. Nečitelný rukopis se tak může v budoucnu stát problémem, který naruší srozumitelnost textu, a tím i sdělení komunikačního cíle.

4. Závěr

Zavedení jednotné státní maturitní zkoušky z cizího jazyka sjednotilo a kvantifikovalo požadované výstupy na různých typech škol, a ovlivnilo tak významným způsobem výuku anglického jazyka na středních školách v České republice. Změna přístupu k hodnocení, důraz na splnění komunikačního cíle a použití kritérií analytického hodnocení umožňují jak objektivizaci hodnocení, které se tak přiblížilo hodnocení mezinárodních jazykových zkoušek, tak i efektivnější výuku jazyka. Povinnost všech hodnotitelů absolvovat školení centrálně profesionálně připravené a realizované proškolenými lektory nejen umožňuje profesní růst pedagogů, ale připravuje učitele k tomu, aby vyučovali v souladu s požadovanými výstupy.

Přestože je při přípravě studentů k maturitě pro učitele jednodušší soustředit se především na přípravu na didaktické testy zaměřené na ověření receptivních řečových dovedností, která má dostatečnou podporu ve všech používaných učebnicích,⁵ testování dovednosti psaní v rámci SMZ si vynutilo také přípravu na písemnou práci. Právě na výuku, hodnocení a analýzu výsledků psaní v rámci SMZ se autorka práce zaměřila ve svém empirickém výzkumu. Při výzkumu byla ověřována vzájemná souvislost čtení a psaní v rámci SMZ, která by umožnila obě formy přípravy propojit a snížit tak časovou náročnost přípravy pro psaní. Tato souvislost se však neprokázala.

Formulace analytických kritérií umožnila jasně specifikovat dílčí dovednosti, které jsou nezbytné pro úspěšné splnění požadavků na maturitní písemnou práci z anglického jazyka. Důležitost předkládaného výzkumu pro pedagogickou praxi spočívá proto především ve zjištění, ve kterých kritériích mají žáci při zpracování písemné práce největší potíže, a v předložení návrhů metod na nácvik dovedností zásadních pro splnění těchto kritérií.

Práce se v neposlední řadě zabývá také problémy učitelů při výuce psaní a pokouší se navrhnout možné řešení. Některé problémy, jako je nízká výstupní úroveň řečových dovedností u absolventů základních škol nastupujících na střední školy, jsou však natolik zásadní, že bude třeba řešit je systémově v rámci samostatného výzkumu a spolupráce se státními institucemi.

⁵ PÍŠOVÁ, E.: Studijní materiály a maturita z anglického jazyka: in: Kolektiv autorů: Metodický poradník učitele cizího jazyka, *Ústí nad Labem*, 2013, ISBN 978-80-7414-610-7

Výsledky získané z výzkumu v rámci disertační práce budou poskytnuty CZVV a prostřednictvím plošných školení organizovaných CZVV ve spolupráci s NIDV také přímo učitelům.

VÝBĚROVÁ BIBLIOGRAFIE

ALDERSON, J. Charles, HUGHES, Arthur, ed: *Issues in Language Testing*, The British Council 1981. ISBN 0901618 51 9.

ALDERSON, J. Charles, BERETTA, Alan, ed. *Evaluating second language education*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992. ISBN 0-521-42269-8.

BACHA, Nahla. Writing evaluation: what can analytic versus holistic essay scoring tell us? *System*. September 2001, Vol. 29, No. 3, p. 371-383. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <[https://doi.org/10.1016/S0346-251X\(01\)00025-2](https://doi.org/10.1016/S0346-251X(01)00025-2)System, 29 (2001), pp. 371-383>.

BACHMAN, Lyle F., ALDERSON, Charles, J. *Statistical analyses for language assessment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0-521-00328-8.

BARNETT, Marva A. Writing as a Process. *The French Review*. Oct 1989, vol. 63, no. 1, p. 31-44.

BETÁKOVÁ, Lucie. *Discourse and interaction in English language teaching*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-477-8.

BONNET, G. (2007), The CEFR and Education Policies in Europe. *The Modern Language Journal*, 2007, vol. 91, no. 4, p. 669–672. [cit. 2017-04-21] Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1540-4781.2007.00627_7.x>.

BRUMFIT, Christopher a Keith JOHNSON, ed. *The communicative approach to language teaching*. 7th impr. Oxford: Oxford University Press, 1991. ISBN 0-19-437078-X.

BYRNE, Donn. *Teaching writing skills*. Harlow: Longman, 1988. ISBN 0-582-74651-5.

CELCE-MURCIA, Marianne. *Teaching English as a second or foreign language*. 3rd ed. Cambridge: Heinle Cengage Learning, 2001. ISBN 0-8384-1992-5.

Common European Framework of Reference for Languages : Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg, Council of Europe 2001.

CUMMING, Alister. Expertise in evaluating second language compositions. *Language Testing*, 1990, vol. 7, no. 1, p. 31-51.

DAVIDSON, David M. a David BLOT. *Write from the start*. 2nd ed. Boston: Heinle & Heinle, 1994. ISBN 0-8384-4848-8.

EAST, Martin. Evaluating the reliability of a detailed analytic scoring rubric for foreign language writing. *Assessing writing*, 2009, vol. 14, no. 2, p. 88-115. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <<https://doi.org/10.1016/j.asw.2009.04.001>>.

HADLEY, Alice Omaggio, TERRY, Robert M. *Teaching language in context*. 3rd ed. Melbourne: Heinle & Heinle, 2001.

HALLIDAY, Michael A. K., HASAN, Ruqaiya. *Cohesion in English*. Longman, 1976. ISBN 0582550416.

HANSEN, Jane. Students' evaluations bring reading and writing together. *Reading Teacher* [online]. 1992, 46(2), 100-105 [cit. 2017-02-08]. ISSN 00340561.

HARMER, Jeremy. *How to teach writing*. Harlow: Longman, 2004. ISBN 0-582-77998-7.

HEDGE, Tricia. *Writing*. Oxford: Oxford University Press, 1988. ISBN 0-19-437098-4.

HILLOCKS, George, Jr. *The Testing Trap: How State Writing Assessments Control Learning*. Teachers College Press, 2002. 224 s. ISBN 0-8077-4229-5.

HOWATT, A.P.R.; WIDDOWSON, Henry G. *A History of English language teaching, Second Edition*; OUP, 2005. 417 s. ISBN 0-19-442185-6.

HRABAL, Vladimír, LUSTIGOVÁ, Zdena, VALENTOVÁ Ludmila. *Testy a testování ve škole*. Praha: Univerzita Karlova, 1992.

HULEŠOVÁ, Martina. *On the Effect of Using Different Scoring Methods for Two Versions of the Test*. Lancaster, 2013. Diplomová práce, Lancaster University.

HYMES, DELL, H. *On Communicative Competence* In: J.B. Pride and J. Holmes (eds) *Sociolinguistics. Selected Readings*. Harmondsworth: Penguin, 1972. pp. 269-293.

CHRÁSKA, Miroslav a Ilona KOČVAROVÁ. *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2015. ISBN 978-80-7454-553-5.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

CHRISTIANSON, Kiel. Dictionary use by EFL writers: what really happens? *Journal of Second Language Writing*, January 1997, Vol. 6, No. 1, p 23-43.

JANÍKOVÁ, V. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-3512-2.

KATALOGY POŽADAVKŮ PRO ZKOUŠKY SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY KONANÉ VE ŠKOLNÍM ROCE 2015/2016. [online] [cit. 2. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html>

LITTLE, David; PERCLOVÁ, Radka. *Evropské jazykové portfolio. Příručka pro učitele a školitele*. Praha: MŠMT 2001. 93 s.

LITTLEWOOD, W. *Communicative Language Teaching. An introduction*. Cambridge: CUP, 1991. ISBN 0521281547.

MAGGS, Margaret Martin. *Writing sentences and paragraphs*. book C. 2nd ed. Lincolnwood: National Textbook, 1989. ISBN 0-8325-0313-4.

MATTHEWS, M. The measurement of productive skills: doubts concerning the assessment criteria of certain public examinations. *ELT Journal*, 1989, vol. 44., issue 2, s. 117-121.

Maturitní zpravodaj [online]. 2009, č. 6. [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/maturitni-zpravodaj-1404034090.html>.

Maturitní zpravodaj [online]. 2012, č. 14. [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <<http://www.novamaturita.cz/maturitni-zpravodaj-1404034090.html>>. ISSN 1803-9928.

MCCARTER, Sam a Norman WHITBY. *Writing skills*. Oxford: Macmillan, 2007. ISBN 978-0-230-00944-8.

MCCUTCHEN, Deborah; PERFETTI, Charles A.: *Coherence and Connectedness in the Development of Discourse Production*. Pittsburgh Univ., Pa. Learning Research and Development Center. National Inst. of Education (ED), Washington,DC. 1982. Information Analyses (070)-- ReportsResearch /Technical (143).

MESSICK, Samuel. Validity and washback in language testing. *Language Testing*. November 1996, Vol. 13, No. 3, p. 241–56. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <<https://doi.org/10.1177/026553229601300302>>.

PERCLOVÁ, Radmila: *Společné evropské jazykové referenční úrovně - podstata, pozitiva a pochyby*. *UJEP*, 2009. [online] [cit. 16. 5. 2017]. Dostupné z: <<http://docplayer.cz/8267575-Spolecne-evropske-jazykove-referencni-urovne-podstata-pozitiva-a-pochyby-radmila-perclova.html>>.

PINCAS, Anita. *Teaching English writing*. London: Modern English Publications, 1982. ISBN 0-333-29312-6.

PÍŠOVÁ, E.: Studijní materiály a maturita z anglického jazyka: in: Kolektiv autorů: *Metodický poradník učitele cizího jazyka, Ústí nad Labem, 2013*, ISBN 978-80-7414-610-7.

PÍŠOVÁ, Eva. Česká státní maturitní zkouška — hodnocení produktivních dovedností v rámci zkoušky z cizího jazyka. *Studie z aplikované lingvistiky*. 2014, Special issue: Teaching and learning foreign languages, s. 91-107. ISSN 1804-3240.

PŘÍRUČKA K PÍSEMNÉ PRÁCI Z CIZÍHO JAZYKA. [online].[cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <<http://www.novamaturita.cz/publikace-k-maturite-1404036219.html>>.

RAIMES, Ann. *Techniques in teaching writing*. Oxford: Oxford University Press, 1983. ISBN 0-19-434131-3.

RICHARDS, J. C; ROGERS, T. S. *Approaches and methods in language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 270 s. ISBN 0521008433.

ROGERS, Louis. *Writing skills*. Peaslake: Delta Publishing, 2011. ISBN 978-1-905085-58-3.

RUIZ-FUNES, Marcela, Writing, Reading, and Reading-to-Write in a Foreign Language: A Critical Review. *Foreign Language Annals*, December 1999, vol. 32, no. 4, p. 514-526. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1944-9720.1999.tb00880.x>>.

SEMKE, Harriet D. Effects of the Red Pen. *Foreign Language Annals*, May 1984, vol. 17, no. 3, pp. 195-202.

SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY. JAK SE UČÍME JAZYKŮM, JAK JE VYUČUJEME A JAK V JAZYCÍCH HODNOTÍME. Dokumenty Rady

Evropy. Překlad: J. Ivanová, A. Lenochová, J. Línková, Š. Šimáčková. Univerzita Palackého, Olomouc 2002.

ŠEBESTOVÁ, Simona; NAJVAR, Petr; JANÍK, Tomáš. Příležitosti k rozvíjení řečových dovedností ve výuce anglického jazyka: samostatně anebo v integraci. *Pedagogická orientace*, 2011, roč. 21, č. 3, s. 322–348.

VACHEK, Josef. *Written Language Revisited*. John Benjamins Publishing, 1989. ISBN 902727410X, 9789027274106.

WEIGLE, Sara Cushing. *Assessing writing*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. ISBN 0-521-78446-8.

WEIR, Cyril J. *Communicative language testing*. New York: Prentice Hall, 1990. ISBN 0-13-155284-8.

WHITE, Ronald V. *Writing*. Oxford: Oxford University Press, 1987. ISBN 0-19-453407-3.

WIDDOWSON, Henry G. *Teaching Language as Communication*. Oxford: OUP, 1978. ISBN 0194370771.

WITHROW, J.; BROOKES, G.; CUMMINGS, M. C. *Inspired to write: readings and tasks to develop writing skills*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 76 s. ISBN 0-521-53712-6.

ZAMEL, Vivian. Responding to Student Writing. *TESOL Quarterly*, 1985, vol. 19, no. 1, pp. 79 - 101

ZAMEL, Vivian. Writing One's Way into Reading. *TESOL Quarterly*, Autumn 1992, vol. 26, no. 3, pp. 463-485.

ZEMACH, Dorothy E. a Carlos ISLAM. *Writing in paragraphs: from sentence to paragraph*. [Pre-intermediate]. Oxford: Macmillan, 2006. ISBN 1-4050-9586-5.

PUBLIKAČNÍ A ODBORNÁ ČINNOST AUTORKY

Publikační činnost

Knihy

BETÁKOVÁ, Lucie, CIHLEKOVÁ, Jitka, HOFRAJTR, Ivo, NEUBAUEROVÁ, Jana., PÍŠOVÁ, Eva, KOZLOVÁ, Jjana. *Focus on text*. Fraus, 2003. ISBN 9788072381081.

Články

PÍŠOVÁ, Eva: Česká státní maturitní zkouška — hodnocení produktivních dovedností v rámci zkoušky z cizího jazyka. *Studie z aplikované lingvistiky*. 2014, Special issue: Teaching and learning foreign languages, s. 91-107. ISSN 1804-3240.

NEUBAUEROVÁ, Jana, PÍŠOVÁ, Eva. Evropské jazykové portfolio. *Cizí jazyky*, 2003, roč. 47, č.2.

TŮMOVÁ, Jitka, PÍŠOVÁ, Eva : Jazykové problémy migrantů v ČR. *Cizí jazyky*, 2003, roč. 47, č.2.

Odborné publikace, kapitoly v odborných publikacích

PÍŠOVÁ, Eva. *Studijní materiály a maturita z anglického jazyka*. in: Kolektiv autorů: Metodický poradník učitele cizího jazyka, Ústí nad Labem, 2013, ISBN 978-80-7414-610-7.

PÍŠOVÁ, Eva. *Základy anglického jazyka 2*, Skripta pro projekt Centrum výchovně vzdělávacího poradenství se zaměřením na rovnost profesních příležitostí mužů a žen, Liberec 2008.

PÍŠOVÁ, Eva. *Základy anglického jazyka*, Skripta pro projekt Centrum výchovně vzdělávacího poradenství se zaměřením na rovnost profesních příležitostí mužů a žen, Liberec 2006.

BUCHNEROVÁ, Jana, PÍŠOVÁ, Eva, a kol. *Typical problems Czech Students have with English*, Publikace pro Projekt pro zdokonalení pedagogů anglického jazyka v Libereckém kraji: Liberec, 2007.

STARÝ, Karel a spol. Úlohy pro rozvoj čtenářské gramotnosti. *Utváření kompetencí žáků na základě zjištění šetření PISA 2009*. Česká školní inspekce 2013.

Překlady z anglického jazyka

ANDERSON, Patrick. *Obchod s rozkoší*. Erika, Praha, 1993.

KORDA, Michael. *Nesmrtelní*. Erika, Praha, 1994.

SINCLAIR, Upton: *Pastýřův hlas* (románový seriál Lanny Budd, díl 10.). Erika, Praha, 1995.

Recenzní činnost

- Posuzování učebnic pro MŠMT pro udělování schvalovacích doložek (22 učebnicových řad)

- Lektorování publikace *Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I.*, VÚP Praha, 2006

Odborná činnost

1. Spolupráce s CZVV Praha (CERMAT) při tvorbě a hodnocení testů pro SMZ

(2000 – dosud)

- Písemná práce - vedoucí hodnotitel předmětu pro hodnocení písemných prací AJ

- příprava a školení hodnotitelů písemných prací CeHOOP

- tvorba a revize zadání pro PP

- Ústní zkouška - lektorka certifikačních seminářů pro hodnotitele ÚZ (DVPP)

- lektorka konzultačních seminářů (DVPP)

- Didaktický test - tvorba a revize úloh pro DT

- členka expertního týmu pro přípravu DT

- revize úloh pro DT pro neslyšící

2. Spolupráce s NÚV:

- členka oborové skupiny pro anglický jazyk – spolupráce při revizích RVP

- spolupráce při tvorbě Standardů odborného vzdělávání - formulace Standardy odborného cizího jazyka (PMP – Předškolní a mimoškolní pedagogika) (2017)

- konference ASESSIG WRITING (leden 2018) konferenční příspěvek: Hodnocení písemné práce v rámci státní maturitní zkoušky, Metody nácviku psaní na střední škole

3. Spolupráce s NIDV a předchozími organizacemi:

- lektorka a metodička pro výuku anglického jazyka (1999 - dosud)
- hlavní lektorka pro Liberecký kraj v rámci národního projektu MŠMT Brána jazyků (2005-2007)
- lektorka AJ pro 1. cílovou skupinu (kvalifikovaní učitelé 2. stupně ZŠ a SŠ bez odborné způsobilosti k výuce cizích jazyků) a pro 2. cílovou skupinu (kvalifikovaní učitelé s odbornou způsobilostí k výuce cizích jazyků) v rámci národního projektu MŠMT Brána jazyků (2005–2007)
- hlavní lektorka AJ pro Liberecký kraj v rámci programu MŠMT – JAME (2002–2004)
- lektorka Evropského jazykového portfolia pro Liberecký kraj (2002–2003)
- lektorka AJ pro učitele ZŠ v rámci programu MŠMT – G-projekt (1997–1999)

4. Spolupráce s odborem školství KÚ Libereckého kraje

- metodik odboru školství KÚ pro přípravu olympiád AJ pro střední školy pro Liberecký kraj, předseda poroty pro okresní a krajské kolo (1999 – dosud)
- Příprava Evropského dne jazyků v Libereckém kraji (Krajská vědecká knihovna Liberec, od 2008)

5. Členka výboru Asociace metodiků AMATE, z. s.

- organizace a realizace metodických seminářů pro učitele
- organizace společných odborných konferencí ve spolupráci s Bridge Publishing House
- účast na konferencích a kulatých stolech ke vzdělávání MŠMT (koncepce nové MZ)

6. Spolupráce s Britskou radou

- spolupráce při přípravě konference How to teach Shakespeare (2016)

Další odborná činnost

- spolupráce s Ústavem pro informace ve vzdělávání při mezinárodním výzkumu PISA (tvorba, posuzování a překlady testových úloh), (2007)
- spolupráce s PF TU Liberec jako vedoucí pedagogické praxe
- spolupráce s Libereckou jazykovou školkou v oblasti metodiky výuky anglického jazyka pro děti předškolního věku
- spolupráce s nakladatelstvím Bridge Publishing House – tvorba úloh pro maturitní speciál časopisu Bridge
- spolupráce s nakladatelstvím Fraus – tvorba úloh pro maturitní speciál časopisu Drive